

ЂОРЂЕ ПИСАРЕВ

ЖИВОТ СЕ ЛАГАНО СЕЛИО НА КРОВОВЕ ГРАДА*

1. СЛУЧАЈ „ЛОНЦА ПУНОГ ПАСУЉА”

На улицама је било забрањено кијање и кашљање. (Дисати се могло, али дискретно.)

Био је то један од ретких самоодрживих закона. Наиме, да би се овај закон спроводио, није била потребна ни полиција ни суд. Као добар пример може да послужи случај „Лонац пун пасуља”.

Када се, каже историјат ове сурове згоде, један несретник, извесни Александар Љ. несретно закашљуцао на улици, у термину својих 15 минута, и то на Грбавици, четврти мрачној и запуштеној, која је и пре пандемије била позната по највећем броју самоубистава и породичног насиља, са једног од прозора зграде у улици Владимира Николића, са четвртог спрата бачен је пун лонац скуваног чорбастог пасуља, са све укуским сувим ребрима домаће производње.

Александар Љ. више нигде и никад није закашљао: лонац га је потрефио посред главе и убио на лицу места. (Пасуљ су полаптали приглупи локални пси, а ребарца хитро разнеле паметне мачке луталице, а остала је недоумица да ли је несретног Александра убио пасуљ или лонац?)

Живот се лагано селио на кровове Града.

Када им је одузето право слободног изласка на улице, становници су поотварали све излазе на равне кровове својих зграда и тако се развио интензиван, алтернативан живот који није могла да контролише Полиција Прелазне Владе, нити да угрози вирус

* Одломак из рукописа романа *На Месечевом мосџу*.

који је свој терор спроводио, углавном, на плочницима, друмским тракама, у подрумима и на запуштеним степеништима.

Почело је стидљивим, прикривеним изласцима, оно: ђебенце и књига, свећа, па лези горе, не дижи главу, читај и диши пуним плућима, ако их још имаш. А завршило се тако што су, временом, на крововима отворани кафићи, роштиљнице, коцкарнице, а било је подоста предузетника, и-ха-хај, који су направили свињце и кокошињце.

Импровизовани мостови сачињени од дасака спајали су кровове зграда, па је пешачки саобраћај био прилично интензиван и могло се релативно лако, под окриљем ноћи, стићи скоро до сваког дела Града, под условом да имате довољно пара, јер су предузимљиви настојници зграда наплаћивали локалне таксе за прелазак преко њиховог моста. Ускоро су и бакалнице радиле пуном паром, па су кровови лагано затрпавани воћем, поврћем, и убрзо су и приучени месари, мртви ладни, на свежем поветарцу који је увек пиркао, вешто черечили и транжирали прасиће – па и понеку дебелу крмачу – на неколико стотина метара изнад тла. Уосталом, струјања ваздуха на тој висини погодала су квалитетнијем сушењу шунки и кобасица.

Узимајући у обзир да је храна била рационалисана, да су многи таворили у својим мрачним становима који су се полако претварали у пећине и да се на улице није смело изаћи, канда су становници неких од сналажљивих четврти прекршили основни постулат алхемије који казује да се не може ни из чега створити нешто.

Све те промене и ритам живљења који је ишао у цик-цак, као ружна верзија теорије: „Не узбуђуј се, сутра је нови дан”, многима није погодала.

И Стари Мачак је био један од оних који су сматрали лошом опцијом те сталне и неочекиване промене.

– Таман се прилагодиш – често је говорио – а оно дође нови дан и неко ново срање. Не могу стално, изнова и изнова, да се ресетујем: постоји граница издржљивости!

А ротациона светла и френетичне сирене разбијале су без престанка ноћну тмину и улазиле у његову скромну избу.

Таква расположења и атмосфера која се није могла контролисати просто су терали Старог Мачка да у стварима, људима, процесима и догађајима види још нешто сем оног што му је дотад било видљиво. Као да је у свему почео да назире коначан лик ствари које долазе.

Стари Мачак, незадовољан, а разапет у колоплету противречности, будио се и превртао, утапајући се у зноју лица свог, сматрајући да је најстрашније изместити човека из његовог сређеног,

намештеног и безбедног живота и присиљавати га да изнова гради своје мале светове.

– Ово није и не може бити све што јесмо – резигнирано је закључио Стари Мачак.

А на основу тога што је напрасно закључио да баш ништа није постигао у животу. Укупно, бре!

Стари Мачак, пушећи не знам коју по реду цигарету, седећи на шамлици на тескобној тераси:

– Можда је моје највеће достигнуће то што Принцеза осећа бар мало наклоности према мени... Добро, можда и Адам мало јаче залелуја лишћем када му се приближим. А ни Фибислав не би никад пропустио прилику да одспава коју партију на мојим ногама.

И, ето, није ни осетио, а већ се благо церио, скоро па задовољан, скоро па опуштен, скоро па да је све било у реду.

У свету на умору важна је љубав.

Важно је да неком будеш важан. У свету на умору важно је имати свој микрокосмос, острвце на које можеш да се склониш када невоље пристигну.

А стижу и то се није могло спречити.

Стари Мачак је чекао да се његов телесни ритам изједначи са ритмом свемира. А када су се удари његовог срца усагласили са менама ноћи и дана дуж кружног коридора Земље, када су удари његовог срца ухватили равнотежу са ударима ветра и мирисом кише, са сменом плиме и осеке, знао је да ће на крају, ма какав тај крај био, све бити у реду, и са Принцезом и са Светом који му је био додељен да у њему проживи своје земаљске дане.

2. ПРИНЦЕЗА, СТАРИ МАЧАК, ОСТИН И ГЕЈМЕН

Принцезо, „Менсфилд њарк”!

Госпођа Норис удахну, ња насџави:

Глујосџи и лудосџи оних људи који закораче изван своје средине и њокушавају да се њрикажу као неџџио виџџе неџо џџио јесу, њодсеџџила ме да би добро било да џеби, Фани, неџџио најоменем сад кад идеџ у друџџџиво без икоџа од нас, ња џе молим и њреклиџем да се не намеџџеш и да не џовориџиш и да не њричаџи џџџа џџи мислиџи, као да си једна од џџвојих роџака – као да си граџа џосџођа Раџворџи или Јуџџџа. То никако не би ваљало, веруј ми. Где џод била, не заборави да џџи мораџи биџџи најџонизџија и џоследџа, ња како је џосџођџица Крофорџ у џарохиџском дому у неку руку код куће, џџи не смеџи имаџџи џрвенџџиво џред џом. џџџио се џџџџе џовраџџка увече, џџреба да осџџа неџ док џџо Еџмунџ буде желео. Преџџусџџи џџему да о џџоџе одлучи.

Поздрав, Сџџари Мачак Ђелија на Грбавиџи

Сћари Мачку мој,

Никако да одустианеци од тих остишиновских јунака што ништа не раде, само се стварају да буду учиниви према целом свету по цео бојовешни дан, а често стиомињана љубав према њесану није само вештина и задовољство, него превасходно „корак ка заљубљивању”.

Смешно!

Но, онај ко је имао ту срећу да, у овом живоју, „не омаци” читање романа „Амерички бојови” Нила Гејмена, зна какав је аутор у читању, и по читању стила и језика, а још више у сфери имагинације. Овај прозаиста, који романе уме да пише као ефикасне сценарије за студиј, а сценарије као романе, сада у оне емблемске писце нашег времена који га обележавају као ионира, с правом да понесе титулу великог писца 21. века. Вештина којом води причу у „Америчким бојовима” тојово да је чудесна, а идеја о цивилизацијској смени бојова, колико универзална, толико је „обично” романескна у тој мери да би морала да задовољи сваког љубитеља добре прозе.

Од бесмртника у изчезавању, о којима је писао у „Америчким бојовима”, Гејмен, заједно са Тери Прачетом, стигне до Јахача Апокалипсе у духовином, вицасном и баш смешном бесцелеру „Добра знамења”. Последњи дани човечанства ишчу, пројаси је на праћу, али нови Антхрист, уз помоћ једне вештице, једног ловца на вештице, једног демона и једног анђела који су се свикли на комфор живога међу несавршеном људском расом ипак одлаже апокалипсу. „Никадођија” је машинови, чаробан роман Гејмена који пред очима читаоца шири читав мали универзум, паралелни свет који се крије испод Лондона и који је заворен за уобичајене јављевце и домаћице, поштаре и економисте који живе у баналној свакодневници. Без звезданог неба изнад љава, али са маичним понорницама у слојевитом систему подземних канала, светови се додирују, али не мешају: једнима припада дан, а другима ноћ.

Гејмен тврди да је заиста посетио огромне канализационе цеве, то јест ходнике Под-Лондона:

– Неки баш фини младићи из Темзанског водовода и канализације, ако су то заиста били они, одвели су ме у канализацију у нарочитом оделу и чизмама, са жућким туменим рукавицама на рукама и заштитном кацом на глави. Само паркирају кола, поставе знак, дигну цах и ево нас у лондонском канализационом стилу. Занимљиво је да сам за прву верзију књије прочитав неки чланак о пројекту лондонске канализације и очекивао сам само пројектне циље. Но, зајавила ме сама лейога, израда и зидарско умеће; дивно начињене украсне циље које никад нико неће видети...

„Никадођија” ми је, каже Гејмен, отворила пут на сва скривена лондонска места и било је узбудљиво:

– Хоћел „Миџланд” на Сенџ Панкрасу: џустџили су ме да врџљам џо њему. Мислим да џа сад џреџрављају у скуџе сџанове, али у џо доба је већ чеџрдесетџ година био руџевина, и невероваџан је осећај џроџеџаџи се џо звонику док џи џоџ ноџама крџкају осџаџи мрџвих џолубова.

Као џџо је Буџаков романом „Маџсџор и Марџариџа”, у џоџџуносџи џомерио доџаџ важеџа чеџџалачка очекивања и џомерио џисање џрича у сасвим новом џраваџу, и Геџменова „џонуда” с оне сџране добра и зла мења чеџџалачку свесџи џримерену 21. веку, креирајуџи нову сџварносџи.

Принџеза

Каранџин Велесаџма

ПС

Animals: Please don't let me be misunderstood:

Дуџо, да ли ме сада разумеш
Понекад се осећам џомало џуџи
Али зар не знаџ да нико жив
Не може увек биџи анђео
Каџ сџвари крену лоџе чини ми се да џосџанем рђав
Али ја сам само дуџа чеџе су намере добре
Ох, Госџоде
Молим џе, не дозволи да будем џоџреџно схваћен
Дуџо, џонекад сам џако безбрижан
Раџоџћу коју је џеџко сакриџи
А џонекад изџледа да све џџо радим је да бринем
Онда си везана да видиџ моју друџу сџрану
Али ја сам само дуџа чеџе су намере добре
Ох, Госџоде
Молим џе, не дозволи да будем џоџреџно схваћен
Ако изџледам нервозно желим да знаџ
Да никад не мислим да се исџресам на џеби
Живоџ има своје џроблеме и ја добиџам свој део
А џо је једна сџвар коју никад не мислим да учиним
Јер џе волим
Ох, дуџо, зар не знаџ да сам човек
Имам мисли као и свако друџи
Понекад нађем себе дуџо жалеџи
Неке будаласџе сџвари
Неке мале џросџе сџвари које сам урадио
Али ја сам само дуџа чеџе су намере добре
Ох, Госџоде
Молим џе не дозволи да будем џоџреџно схваћен
Да, ја сам само дуџа чеџе су намере добре

3. ХРОНИКЕ О ЖИВОТУ СТАРОГ МАЧКА У ГРАДУ ВИРУС СИТИ У ДОБА ДУГЕ НОЋИ ПУНОГ МЕСЕЦА. НАПИСАЛИ ЈО ЈО И ВИЛИ – ДЕЧАК

Стари Мачак је све време држао слушалице у ушима, а аудио-издање комплета Ларусове енциклопедије уливало се у његову главу па је располагао милионима информација о свему и свачему. Све би се то, углавном, дешавало док је спавао па је тим већа била његова забава када би неко у његовом присуству потрефио реч која би била окидач за знања којима је, ни крив ни дужан, располагао, а да тога и није био свестан. Слушао би, на пример вести, а спикерка би изговорила: „Председник је изјавио да...”, а у његовој глави би из препуне Катедрале сећања искочио крај реченице: „...предаја није опција”.

Један од догађаја који је Старом Мачку привукао понајвише пажње је спектакуларан случај Летећег стадиона ФК *Панаџана-икоса*. Наиме, када су управитељи Атине попунили све мртвачнице, умоболнице, школе и хале сајмова локалним жртвама вируса, пала им је на памет скоро па генијална замисао да за те потребе искористе и поменути стадион; што по самом терену, то и по трибинама, ту су удобно, а рационално сместили готово 40.000 лешева.

Треба признати да корисници овог простора нису много извољевали, што се и очекује од признатих, легализованих покојника. Управитељи Атине довршили су своју акцију и у једном дану прекрили цео целцати стадион огромном церадом коју им је на располагање дала добронамерна војска братског им Истанбула.

Било је супер, читао је крај ове афирмативне вести Стари Мачак у Билтену Прелазне Владе, до оног трена када је из недођије стигао оркански ветар, надувао цераду и ишчупао читав стадион, заједно са лешевима, и однео га у непознатом правцу.

(У Аустралију ајкулама да се госте? На Косово да их прогутају јаме и лавиринти рудника Трепча? У Француску да нађубре винограде? На Тибет да повећају број становника? У руски колхоз „Трудбеник”, заостао у снежној пустоши и заборављен у белинама Сибира, да послужи као полазна сировина за производњу сточне хране?)

И да: афричке жабе нападају лавове, мачке имају тридесет и два мишића у сваком уху, камелеон мења боју у року од двадесет секунди, а виђен је и питон како једе целу целцату козу!